

Binnen de vaste commissie voor Defensie hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Defensie over het Project Verwerving Combat Counter-UAS.

De voorzitter van de commissie,
Kahraman

Adjunct-griffier van de commissie,
Manten

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

II Antwoord/Reactie van de Minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben de brief van de Staatssecretaris van Defensie met interesse gelezen en hebben nog enkele vragen.

De leden van de PVV-fractie zien deze nieuwe aan te schaffen capaciteit als een essentiële stap waarmee de Nederlandse krijgsmacht inspeelt op een van de dominante trends in de huidige manier van oorlog voeren. De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris of hij kan garanderen dat de aan te schaffen capaciteit blijvend ter beschikking zal staan van de Nederlandse krijgsmacht en dus niet zal worden geschonken of uitgeleend aan derde landen.

De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris hoe de Nederlandse industrie en kennisinstututen betrokken zijn of worden bij de productie en verwerving van de Combat Counter-UAS capaciteit en of er mogelijkheden zijn om Nederland in de toekomst wellicht zelf de productie van de benodigde munitie of reserveonderdelen op zich te laten nemen. Kan de Staatssecretaris hier nu al zo gedetailleerd mogelijk op ingaan in plaats van te wachten tot de Rapportage Industrieel Participatiebeleid?

De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris of hij kan ingaan op de risico's die Nederlandse militairen zullen lopen als zij ingezet worden in het hoogste geweldsspectrum terwijl zij nog niet beschikken over de Combat Counter-UAS capaciteit.

De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris of hij kan ingaan op de verhouding tussen het trainen van personeel met een simulatie versus het trainen door middel van operationeel gebruik van de Combat Counter-UAS capaciteit in een fysieke omgeving. Kan hij de voor- en nadelen van beide methoden benoemen?

De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris of hij kan ingaan op de beperking van de milieubelasting als reden om door middel van simulatiesystemen te trainen en welke milieugerelateerde regelgeving hier specifiek bedoeld wordt. Kan de Staatssecretaris daarnaast ingaan op hoe hij de beperkende milieuregelgeving ziet in het licht van de noodzaak van de wederopbouw van de Nederlandse krijgsmacht?

De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris of hij verder kan toelichten hoe hij gezien de grote personeelstekorten binnen de krijgsmacht deze capaciteit gaat bemannen met voldoende gekwalificeerd personeel en wat hij concreet en specifiek bedoelt met de zin «Defensie vergroot het personeelsbestand door bij de algemene wervingsinspanning meer militairen aan te nemen».

De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris van Defensie of hij uitgebreider kan ingaan op de risico's aangaande de implementatie van de verschillende IT-systemen en of hij naast «nauw contact tussen Defensie en de leveranciers» verdere maatregelen neemt om de risico's te mitigeren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de A/D-brief voor de verwerving van Combat Counter-UAS d.d. 29 januari 2025. Deze leden hebben enkele vragen aan de Staatssecretaris over de inhoud van de brief ten aanzien van de verwerving van de Combat Counter-UAS.

De leden van de NSC-fractie vinden het belangrijk dat er op alle fronten samengewerkt wordt, waarbij de overheid de regie pakt. Samenwerking tussen Defensie, kennisinstellingen en Nederlandse bedrijven is belangrijker dan ooit. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe Defensie haar rol pakt in een breder ecosysteem, als het gaat om de ontwikkeling van drones en counter drones systemen? Kan de Staatssecretaris toelichten welke samenwerkingen er al zijn met kennisinstellingen en Nederlandse bedrijven op het gebied van (counter-)drone-technologie?

Ten aanzien van de inzet van deze Combat Counter-UAS systemen hebben de leden van de NSC-fractie ook nog enkele vragen aan de Staatssecretaris. De systemen zullen bij levering onderdeel worden van het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigings Commando (DGLC). Met het oog op de ontwikkelingen van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD), is het de vraag of de vliegbasis mogelijk heropend wordt. Hoe ziet de Staatssecretaris counter-drone-oefeningen op de Vredepeel samengaan met een eventuele heropening van de vliegbasis? Is er voldoende oefencapaciteit beschikbaar?

De leden van de NSC-fractie hebben vernomen dat het personeelsbestand met 125 arbeidsplaatsen wordt uitgebreid. Het gaat hierbij ook om schaars technisch personeel. Voorziet de Staatssecretaris voldoende personeel te kunnen werven en inzetten voor DGLC? Kan de Staatssecretaris toelichten hoe er in de eerste jaren onderhoud verzorgd wordt wanneer er bijvoorbeeld een uitzending plaatsvindt met de systemen?

Daarnaast willen de leden van de NSC-fractie meer toelichting over de juridische aspecten rondom het oefenen met Combat Counter-UAS systemen. Zijn er op dit moment wettelijke knelpunten en beperkingen ten aanzien van het gebruik van counter drone systemen, zoals dat ook het geval is bij de inzet van militaire drones?

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben met veel interesse de brief verwerving Combat Counter Unmanned Aircraft Systems (UAS) gelezen, mede omdat dit aansluit bij de eerder aangenomen motie over een sterkere Nederlandse luchtverdediging (Kamerstuk 36 600 X, nr. 18). Het is goed dat het Nederlandse bedrijfsleven hierbij betrokken wordt en dat er gekeken wordt naar niet alleen Europese samenwerking, maar ook naar hoe de luchtverdediging meer op Europese schaal vormgegeven kan worden, ook al is hiervoor nog een lange weg te gaan. De leden van de BBB-fractie hebben hierbij nog wel een aantal vragen en/of opmerkingen.

Uit een expertmeeting met verschillende organisaties bleek dat bij massale droneaanvallen eigenlijk alleen lasersystemen nog nut zouden hebben. De leden van de BBB-fractie zijn benieuwd hoe zich dit verhoudt tot dat wat nu besteld gaat worden. Hoe kunnen wij ons daartegen bewapenen?

In de brief staat verder dat Defensie door deze aanschaf afweer heeft om infanteriebrigades te beschermen, maar de leden van de BBB-fractie vragen zich af hoe dat zit met de capaciteit om ook onze bevolkingscentra te kunnen beschermen. Zonder bevolking is er ook geen leger nodig en in diverse conflicten die op dit moment spelen worden juist dichtbevolkte bevolkingscentra hard getroffen. Wordt daarop ook ingezet conform de eerdere aangenomen motie hierover, zo ja hoe? (Kamerstuk 36 600 X, nr. 18). Zo nee, waarom niet?

De leden van de BBB-fractie begrepen dat de Skyranger30 een langere levensduur zou hebben door de interoperabiliteit met andere landen die deze ook hebben gekocht. Hoe zit het met de houdbaarheid en levensduur van de aan te kopen systemen in het algemeen en is dat meegenomen in de overwegingen tot aanschaf en kosten/baten analyse? Deze leden vragen zich af hoe lang gaan deze systemen zullen meegaan.

Recentelijk nog werden kostbare en schaarse (Patriot)systemen uitgeleend ten behoeve van de oorlog in de Oekraïne. Dit leidde bij de leden van de BBB-fractie naast instemming ook tot zorgen. Hoe kan bij deze aanschaf bijvoorbeeld verzekerd worden dat deze nu wel echt voor de bescherming van Nederland gebruikt blijven worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben de A/D-brief gelezen en danken het kabinet voor het toezenden daarvan. Deze leden zien de noodzaak van het gelaagde luchtverdedigingssysteem tegen verschillende dreigingen inclusief drones. Voorgenoemde leden waarderen ook dat dit wapensysteem aangeschaft gaat worden en de reden voor versnelling. Zij hebben daarnaast nog enkele vragen.

Hoe dicht bij de infanterietroepen en het overige grondoptreden wordt er gewerkt met deze Combat C-UAS-capaciteit en vraagt dit nog extra training voor het geïntegreerde optreden, zo vragen de leden van de SGP-fractie.

Hoeveel industriële participatie hebben de overige gebruikers die reeds de Skyranger30 op ACSV-basis of andere voertuigen gebruiken, zo vragen de leden van de SGP-fractie. Deze leden zijn voorstander van Nederlandse industriële participatie, maar vragen zich af waar de ruimte daarvoor is bij Military Off The Shelf (MOTS) systemen. Graag zien deze leden een toelichting op hoe dit bij overige gebruikers loopt.

Zijn er reeds afspraken over onderhoud gemaakt met de leverancier van het kanonsysteem, zo vragen de leden van de SGP-fractie. Zo ja, is dat onderhoud dan op locatie bij DGLC en de eenheden of dichtbij de fabrikant zelf vragen de voorgenoemde leden? De leden vragen dit om te kijken hoe onderhoud en beschikbaarheid zich tot elkaar verhouden.

De leden van de SGP-fractie zijn benieuwd naar de Innovatieparagraaf en de mogelijke toekomstige wapensystemen waarmee uitgebreid kan worden. Is het uitbreiden naar High Energy Laser of andere systemen op dezelfde voertuigen iets wat Defensie in de toekomst zou ambiëren, zo vragen de leden van de SGP-fractie.

II Antwoord/Reactie van de Minister